

מכינה קדם צבאית למנהיגות סביבתית בכפר הנוער עיינות

טיוטת הצעה ראשונית להקמת מכינה

"קיימות היא השקפת עולם דמוקרטית אופטימית ששמה במרכז את כבוד האדם וחירותו, מתוך הבנה עמוקה שכולנו חלק ממארג החיים המזין ומקיים את כל היצורים על פני כדור הארץ.

קיימות היא לגלות מחדש את הערך של הדברים המקיימים אותנו: האוויר והמים הנקיים, השקט של המדבר והמגוון של החורש הים תיכוני, שכונה בה ילדים משחקים בחוץ בבטחה, או קהילה בה קשיש הזקוק לעזרה יכול למצוא שכן הנכון לעזור."

(מתוך "על קיימות", מאת ד"ר ליה אטינגר. מרכז השל).

המכינה הקדם צבאית בעינות צומחת על רקע השינויים בסביבה בה אנו חיים, כמרחב להתבוננות, חקר, והתנסות ברעיון של חברה בת קיימא בישראל – חברה המקדשת את ערכי הדמוקרטיה, ואהבת הארץ והמקום, תוך שהיא נותנת מקום וכבוד לשונות ולמגוון התרבותי והחברתי כמו גם למגוון מערכות החיים ולמשאבים הפיסיים, התרבותיים והחברתיים התומכים בקיומו של עם ישראל בארץ ישראל.

רקע:

"מכינות קדם צבאיות הוקמו במטרה להצמיח אזרחים תורמים, ואכפתיים בישראל הנכונים לשאת במשימות ובאתגרים הלאומיים בתחומי הבטחון, החברה, החינוך ועוד.

פרק ראשון וחשוב לביטוייה של אזרחות פעילה ותורמת זו, מתבטא בשירות מלא ומשמעותי בצה"ל. אין ספק כי, הרצון והנכונות להתנדב ולתרום לבטחון מדינת ישראל ותושביה נובע מחיבור עמוק למקום ולחברה, תחושת שייכות, זהות יהודית, דמוקרטיה וציונות מפותחת.

חוויה ושירות משמעותי בצה"ל תורמים ומעודדים את המשך תרומתו של הבוגר כאזרח פעיל, אכפתי ואחראי המעורב בפתרון אתגרים ומשימות לאומיות חשובות, אם במקום העבודה ואם במסגרת חיי הקהילה ובמקום בו הוא חי.

אחד האתגרים המשמעותיים ביותר שבפניהם ניצבת מדינת ישראל והעולם בכלל, היא הפגיעה ההולכת וגוברת במקורות המים, באיכות האוויר, בקרקע ובמערכות החיים שבהם תלויים קיומנו ואיכות חיינו. במיוחד בישראל מעוטת המשאבים והשטחים, ורבת המגוון והשונות בכל ההיבטים מתחייבת ההכרה, כי האיכות של חיינו ועתידנו קשורים בקשר הדוק ליכולתנו לשמור על איכות הסביבה.

המנהיגות של מדינת ישראל נדרשות לבסס פיתוח על פי גישת **הקיימות**-תפיסה המקדמת שימוש נבון במשאבים טבעיים ליצירת חיים חברתיים, וכלכליים עשירים המספקים את צרכינו בהווה מבלי לפגוע ביכולתנו לספק את צורכי ילדינו והדורות הבאים.

זהו האתגר המשמעותי העתיד להעסיק וכבר מעסיק צעירים ומבוגרים כאחד. אתגר זה דורש מעורבות, אכפתיות ונטילת אחריות אישית וקולקטיבית על ידי כל אזרח במדינה.

מכאן שהגיעה העת להכשיר את דור העתיד של מדינת ישראל ומנהיגיו לראות לנגד עיניו את עקרונות הקיימות כאורח חיים, ולקדם בישראל חברה בת קיימא.

למה דווקא עיינות?

כפר נוער עיינות – היסטוריה, אוכלוסיה ומיקום ייחודיים

רקע כללי

מכינת עיינות קמה בכפר הנוער עיינות השוכן בשפלת החוף במחצית הדרך בין ראשון לציון לעיר יבנה ומשתייך לתחום המועצה האזורית "גן-רווה". כפר הנוער הוקם בשנת 1930 כמשק הפועלות החלוצי הגדול בארץ, מתחקה אחר פרקים חשובים בהיסטוריה של הציונות החלוצית בארץ ישראל ומהווה דוגמא ייחודית לתפיסה מגדרית שוויונית. כיום הכפר הוא מרכז חינוכי, ערכי, לימודי, תרבותי אקולוגי, המתמקד בהדגמה וחינוך בני נוער לחקלאות וחיים לאור עקרונות הקיימות. בכפר הנוער פועל משק חקלאי מפותח, הכולל מערכות למיחזור מים, ביוצ'אר, ביוקול ואחרות. ולומדים בו כ-300 בני נוער מרקעים ואוכלוסייה מגוונת, בהם אחוז גבוה של בני נוער במצבי סיכון. קהילת כפר הנוער חרתה על דגלה עשייה חינוכית הנשענת על ערכים של סובלנות שוויוניות, ביטחון ומוגנות, אחריות הדדית, מעורבות חברתית, וקיימות תוך הענקת יחס אנושי חם, אהבה סיפוק והנאה לכל באי הקהילה.

1. מיקום - בתחומי המועצה ורשויות שפלת החוף הקרובות לא פועלות מכינות קדם צבאיות. קיומה של מכינת עיינות תתרום לסביבה כולה – מרמלה, ולוד, ועד יבנה, ראשון לציון ואשדוד הסמוכות.

2. היסטוריה ציונית חלוצית בגוף ראשון - כפר הנוער עיינות הוקם בשנת 1930 כמשק הפועלות החלוצי הגדול בארץ, באתר המשרטט את ההיסטוריה של הציונות החלוצית וההתיישבות בארץ ישראל הוכשרו ופעלו כ-1000 פועלות, והוא הובל על ידי עדה פישמן והוכר במעמד של יישוב עצמאי. יתרה מכך, הפעילות החלוצית הנשית מהווה דוגמא ייחודית לתפיסה מגדרית שוויונית. הכפר נושא עימו עדויות ומורשת ציונית חלוצית של נשים מתקופת ההתיישבות בא"י, ומהווה מקור ללמידה והשראה משמעותית.

3. אינטגרציה חברתית – בכפר הנוער עיינות לומדים כ-300 בני נוער מרקעים ואוכלוסייה מגוונת. רבים מבני הנוער מתמודדים עם אתגרים שונים- מאתגרים לימודיים, דרך אתגרים חברתיים ועד אתגרים כלכליים (בני נוער במצבי סיכון).

לצד עובדה זו, מתעדת המכינה לקלוט את בוגרי כפרי הנוער מכל רחבי הארץ (שליש) תוך שילובה עם קבוצת בוגרי בתי ספר תיכון כללים (שני שלישי). בוגרים אלו הם בעלי אופי יזמי, אקטיביסטי, מנהיגותי ואכפתי. ותחום הסביבה מעורר בהם עניין רב.

מכאן יוצא כי קבוצת המכינה עצמה, ושילובה בכפר הנוער יהוו בסיס לאינטגרציה חברתית, ולהשראה ודוגמא חיובית של חניכי המכינה אחד על השני ועל תלמידי כפר הנוער.

השילוב יעודד את החניכים השונים לתרום, להוביל ולהיות אזרחים פעילים אכפתיים ותורמים לקהילה המקומית ולמדינה. כמו גם לרצות ללמוד, לחקור ולהצטיין בתחומים שונים.

4. מעורבות חברתית זה הטבע שלנו - עבור חניכי המכינה קיומה של המכינה

בתוך כפר נוער ייחודי זה מספקת מחד הזדמנות ללמידה מעמיקה וחוויתית הנעזרת במגוון תשתיות הכפר, ובו בעת מספק המפגש התדיר עם תלמידי הכפר הזדמנויות רחבות לתרומה חברתית יומיומית. גם עבור תלמידי הכפר מזמן המפגש השראה והזדמנות אמיתית לערוך פרויקטים ופעולות התנדבות משותפות שיעצימו הן את חניכי המכינה והן את התלמידים, יעלו אותם למחזות שלא חוו, ויזמנו חשיבה פורצת גבולות, והשראה לעתיד טוב יותר, תורם ואחראי יותר.

5. אקולוגיה וקיימות בפעולה - כפר הנוער עיינות משמש כיום כמרכז חינוכי, ערכי,

לימודי תרבותי, אקולוגי, המתמקד בהדגמה וחינוך בני נוער לחקלאות וחיים לאור עקרונות הקיימות. בכפר הנוער פועל משק חקלאי מפותח, הכולל מערכות אקולוגיות למיחזור מים, ביצ'אר, ביוקול (מערכות ייצור אנרגיה חלופית) ואחרות. חניכי המכינה יספגו את עקרונות הקיימות מהתנהלות הכפר, ויקדמו את ההדגמות וההובלה של פרויקטים המשפיעים על החברה והסביבה ברוח ערכים אלו.

מכינת עיינות – למנהיגות ירוקה

האופי הייחודי - האקולוגי, המיקום המרכזי, ההיסטוריה הייחודית והאוכלוסייה המגוונת של כפר הנוער הינם תנאים פוריים להתפתחותה של מכינה קדם צבאית אקולוגית, משמעותית לחניכיה, למקום ולהתפתחותה של מנהיגות עתידית ערכית.

מטרת העל של המכינה: היא לטפח אזרחים ומנהיגים עתידיים בעלי אחריות סביבתית וחברתית התורמים לפיתוחה של חברה בת קיימא בכל מקום בו יהיו, בצבא, בחברה בישראל, ואף מעבר לכך.

מטרות:

1. הכנה ערכית, מנטאלית ופיסית לשירות צבאי משמעותי ועידוד לפיקוד וקצונה
2. בירור וחיזוק מרכיבי הזהות האישית- היהודית- ציונית ודמוקרטית-ברמה המקומית והאוניברסאלית כבסיס למנהיגות.
3. גיבוש השקפת עולם דמוקרטית, הומניסטית שבמרכזה ערכי הקיימות כמנוע לשינוי חברתי, סביבתי.
4. הכשרה ופיתוח מיומנויות של הובלה ומנהיגות בעלת גישה אחראית ומוסרית בהווה ולדורות הבאים
5. התנסות בחיי קהילה ובניהול אורח חיים בר קיימא
6. טיפוח בוגרים המקדמים את תפיסת הקיימות בכל מסגרות העבודה, הלימודים, הצבא והחיים בהם ישתלבו בעתיד

קהל היעד:

שילוב של בוגרי בתי הספר התיכוניים (1/2) עם בוגרי כפרי הנוער (1/2) מכל רחבי הארץ. בעלי עניין מחד להתכונן לשירות משמעותי מנהיגותי בצה"ל, ומאידך בעלי עניין בתחומי הסביבה והאקולוגיה/ הקיימות ורצון להשפיע ולהוביל שינוי בתחומים אלו בכל מקום בו יהיו.

דרכי הפעולה:

הכנה לצה"ל – חניכי המכינה יעסקו, ידונו, ויפגשו עם התכנים החשובים להכנתם הכללית לגיוסם לצבא ולתפקידי פיקוד וקצונה במיוחד. החל מהכנה פיסית, ערכית, מנטאלית ורגשית ועד מפגש מעשי עם מפקדים, חילות הצבא, ומורשתו.

תכנית חינוכית חוויתית עשירה – הכוללת: למידה מעמיקה וחוויתית של המורכבות והאתגרים בפניהם ניצבת החברה והסביבה בישראל – מתוך הפריזמה התרבותית, דמוקרטית, אתנית, ופיסית.

מפגש אמיתי עם אתגרים שונים, דרכי פתרון ומנהיגות מעוררת השראה הלוקחת בחשבון שיקולי קיימות בפתרון בעיות רב ממדיות.

דיון ובחינה מעמיקה של הדילמות השונות העולות סביב פיתוחה של חברה בת קיימא שטוב לחיות בה בישראל.

התנסות בחיי קהילה בת קיימא-

חניכי המכינה יקיימו אורח חיים של שותפות, וערבות הדדית, תוך הטמעת ערכי הקיימות בהתנהלות השוטפת ובתכני המכינה. ובכך יהוו דוגמא ומודל לחיקוי לקיום חיי קהילה הלוקחת אחריות סביבתית תוך הבניית התרבות האקולוגית בכפר כולו. החניכים ינהלו את סדר יומם ויהיו שותפים בתכנון, בארגון, בהעברה ובחירה של נושאי הלימוד. כמו גם בניהול השוטף היומיומי בר קיימא של המכינה.

עבודה קהילתית – חניכי המכינה יהיו מעורבים בתרומה חברתית סביבתית – הנותנת מענה לצרכים חברתיים - סביבתיים שיעלו במפגש בין קהילת הכפר והאזור לבין חניכי המכינה. הן בשימור טבע וסביבה, והן בתרומה לפיתוח וקידום הקהילה והקיימות שלה. כמו גם במסעות, בספורים ובכל מקום אליו יבואו.

התפיסה החינוכית של מכינת עיינות - הרחבה

מנהיגות העתיד

מכינת עיינות מתהווה על רקע השינויים המשמעותיים המתרחשים בסביבת חיינו ואיכותם, ומתוך רצון לטפח מנהיגות ישראלית צעירה חדורת תחושת שליחות וערכים להשפיע ולקדם את החברה והסביבה בישראל בראייה שונה מזו שהיתה נהוגה עד כה- הובלה והשפעה תוך אימוץ של תפיסת הקיימות.

קיימות - היא תפיסה המקדמת שימוש נבון במשאבים טבעיים ליצירת חיים חברתיים, וכלכליים עשירים המספקים את צרכינו בהווה מבלי לפגוע ביכולתנו לספק את צורכי ילדינו והדורות הבאים, בעתיד.

על פי תפיסת הקיימות יש לפעול בשלושה מימדים :

הממד הסביבתי- הכולל שמירה על המשאבים ומערכות החיים הטבעיות ברמה המקומית והעולמית.

הממד החברתי - הכולל שמירה ופיתוח של קהילות אנושיות איתנות, שוויוניות, הוגנות, בעלות זיקה למקום. **הממד הכלכלי** - פיתוח כלכלי המתחשב במגבלות הסביבה הפיסית ומשאביה, קיומה של מערכת כלכלה מעגלית המחזירה לחברה ולסביבה ודואגת לקיום סביבה חיונית וחברה איתנה לאורך שנים.

במיוחד בישראל מעוטת המשאבים והשטחים, ורבת המגוון והשונות בכל ההיבטים מתחייבת ההכרה, כי האיכות של חיינו ועתידנו קשורים בקשר הדוק ליכולתנו לשמור על איכות הסביבה, תוך אימוץ עקרונות של הקיימות, ורק פיתוח כזה הינו אפשרי בטווח הארוך.

לשמור על איכות הסביבה, תוך אימוץ עקרונות של הקיימות, ורק פיתוח כזה הינו אפשרי בטווח הארוך.

מנהיגות בעולם משתנה

תפיסה זו של הקיימות ראוי שתמצא במוקד תפיסתו של כל אדם ומנהיג בהווה ובעתיד על מנת שיוכל להוביל שינוי בעולם דינמי. פיתוח והכשרת מנהיגות המגיבה לשינויים בעולם דינמי הנותנת את הדעת לפרטים קטנים וקצרי טווח כמו גם לתהליכים ארוכי טווח ומסועפים היא תנאי הכרחי להובלת החברה בישראל מהמצב הקיים למצב המתווה על ידי חזון הקיימות.

המכינה הקדם צבאית בעינינות צומחת על רקע צרכים אלו והשינויים בסביבה בה אנו חיים, כמרחב להתבוננות, חקר, והתנסות ברעיון של חברה בת קיימא בישראל – חברה המקדשת את ערכי הדמוקרטיה, ואהבת הארץ והמקום, תוך שהיא נותנת מקום וכבוד לשונות ולמגוון התרבותי והחברתי כמו גם למגוון מערכות החיים ולמשאבים הפיסיים, התרבותיים והחברתיים התומכים בקיומו של עם ישראל בארץ ישראל.

חניכי המכינה המתמודדים עם שאלות זהות – דמוקרטית, יהודית, ציונית ופוליטית, יבחנו שאלות אלו מנקודת מבט רחבה – מקומית אך גם גלובאלית, חברתית וסביבתית כאחד.

מאפיינים אלו של המכינה מתבטאים בתכנית הלימודים והפעילות המגוונת שלה, הסוקרת את כלל הנושאים הללו ממספר נקודות מבט.

תכנית הלימודים:

הנושאים והסוגיות המרכזיות בתכנית הלימודים של המכינה:

- ◀ הכנה פיסית, ערכית ומנטאלית לצה"ל
- ◀ יזמות, מנהיגות והובלה
- ◀ ציונות – עבר, הווה, עתיד
- ◀ יהדות ומקום
- ◀ החברה הישראלית המקומית, והשייכות הגלובאלית
- ◀ קיימות – כתפיסה הוליסטית

הכנה לצה"ל

מתוך הכרה בחשיבותו של שירות צבאי משמעותי, יעברו החניכים הכנה לצה"ל בכמה רמות:

- **הכנה פיסית והכשרה מעשית:** אימוני כושר גופני שבועיים, מסעות, ניווטים, שבוע הישרדות והתמודדות עם איתני הטבע באופנים שונים.
- **הכנה אינפורמטיבית:** החניכים ירכשו ידע רב על צה"ל ועל התפקידים השונים שהם עשויים למלא בשירותם הצבאי. החניכים יפגשו גם עם בוגרי מכינות נוספות וישתפו בחוויית השירות הצבאי לאור השנה במכינה. בנוסף, יתקיימו

שיעורי מורשת קרב ותולדות מלחמות ישראל, ביקורים בבסיסי צה"ל, מפגשים עם חיילים ומפקדים ועוד.

- הכנה מנטלית וערכית: במהלך חודשי המכינה יתרגלו החניכים לשהייה מחוץ לבית ולסביבתם הרגילה. כמו כן, התנסויות שונות יזמנו הכרות והתמודדות עם אתגרים שונים פסיים ומנטליים, כל זאת מתוך חווית הקבוצה והחברות. לצד סוגיות אלו ידונו הדילמות הערכיות המעסיקות את החניכים לקראת שירותם ובמהלכו.

מנהיגות ויזמות בתפיסה בת קיימא - מנהיגות העתיד נדרשת לתפיסה בת קיימא בכל החלטה ופעולה שלה. תפיסה הלוקחת בחשבון בכל החלטה/ תכנית/ מיזם או פרויקט שהיא הוגה את ההשפעה המשולבת של החלטה זו על הסביבה- החברה והכלכלה. בשיעורים ובסדנאות המנהיגות יתודעו החניכים מחד לעוצמות ולנקודות החוזק שלהם, ויכירו את יכולות היזמות וההובלה האישית שלהם. מנגד ירכשו כלים להוביל ולהשפיע על סביבתם תוך אימוץ גישה בת קיימא.

נפגש עם מחד עם העשייה והערכות הצבאית להתנהלות הצבא באופן בר קיימא המשמר את הסביבה ומשאביה. מאידך נכיר מנהיגים ויזמים פורצי דרך בתחומי החברה, והסביבה היחזמים ומובילים שינוי בתפיסה הוליסטית זו, והם יהיו מנטורים/ חונכים לחניכי המכינה בשיתוף עם תלמידי כפר הנוער לפיתוח מיזמים ופרויקטים משמעותיים ובני קיימא גם יחד.

ציונות בעבר וציונות בהווה ובעתיד – אקו ציונות-

ההכרות והבחינה של המהפכה המכוננת של העם היהודי בהיסטוריה אל מול האתגרים הפוליטיים הסביבתיים, והחברתיים של ישראל והמזרח התיכון בהווה ובעתיד, יעמדו בבסיס הסדנאות והדיונים המכוננים במכינה.

בשיעורים, בסדנאות ובספורים יתודעו החניכים מחד למפעלים מעוררי ההשראה של הציונות החלוצית בא"י בעבר, ולצידם מיזמים ופעולות חלוציות של היום המתפתחים בראייה ביקורתית ובתפיסות שונות.

אהבת הארץ ודמוקרטיה והחברה הישראלית

השהייה, ההליכה, החיים, והשמירה על הנופים, המשאבים, החי והצומח של הארץ, כמו גם היכולת להתפעם, להתפלא ולהעריך את הדברים שעומדים בבסיס קיומנו ואיכות חיינו

– הם המפתחות והבסיס לפיתוח תחושת השייכות והחיבור למקום ולארץ. וכפועל יוצא הם המובילים לאכפתיות, ללקיחת האחריות ולרצון לשמור, להגן, ולהשפיע על המקום והחברה.

במכינת עיינות עתידים החניכים לחוות את החיבור הרגשי, והפיסי לטבע, לארץ, לקהילות המקומיות, למנהיגים המקומיים ולאורחות החיים, תוך מפגש, התנסות וחוויה הנבנית על ידי חניכי המכינה עצמה בשיתוף עם הקהילה המקומית הרלבנטית/ המנהיג המשמעותי והגורמים המשפיעים על המקום הספציפי (כגון: רשות הטבע והגנים). חניכי המכינה עתידים, לערוך, מפגש עם סביבתם הפיסית, האנושית והתרבותית במספר מישורים:

- הכרות מעמיקה וקרובה עם הקהילה והסביבה המקומית הקרובה
- עבודה חקלאית המחברת באופן הישיר ביותר לאדמה ולמקורות מזוננו
- מפגש טיולים ומסעות באזורים שונים בארץ- המייצגים סוגיות חברתיות וסביבתיות שונות – מהגולן, ועד הנגב, מירושלים ועד מישור החוף.
- הכרות עם השונות החברתית והתרבותית המאפיינת את החברה הישראלית - מהקהילה המקומית, כדוגמת החברה הערבית, החרדית, החילונית.

זהות יהודית בראיית המקום – אחריות יהודית סביבתית

מורשת ישראל מציעה תפיסת עולם ייחודית, המקבלת את שליטת האדם בעולם כמציאות אך מעניקה לו תפקיד ייחודי של שמירה ולקיחת אחריות על העולם. זוהי תפיסת עולם הקוראת לאדם להתנהל בעולם בענווה, מתוך כבוד לבריאה וליצורים החיים.

אחד מעקרונות הקיימות הינו שימור וטיפוח תרבויות מקומיות ומניעת היעלמן והחלפתן בתרבות צריכה גלובלית. החיבור בין יהדות לסביבה מאפשר לנו לעשות למען סביבתנו הקרובה, לשימור העולם ולשימור התרבות ייחודית לנו ולכינון חברה בת קיימא בישראל.

ההתמודדות של חניכי המכינה עם זהותם היהודית, מקבלת אם כך, משנה תוקף כאשר בוחנים אותה בהיבט של קידום תפיסת הקיימות. זוהי הזדמנות להעצים ולחבר לנדבך נוסף לחשיבותה של שמירה על תרבות מקומית יהודית. החניכים יפגשו עם אנשי רוח, רבנים, אוכלוסיות דתיות וחרדיות, וילמדו על הזרמים והפלגים השונים, כמו גם על

החיבור היפה בין הסביבה, המקום, עונות השנה והטבע ליהדות, וכך יתקרבו לתרבותם המקומית, ותתעצב זהותם ועמדתם ביחס אליה.

קורסים עיוניים במכינה: (בתהליך גיבוש ובנייה)

יתקיימו כ-12 קורסים שנתיים –

צבא ובטחון

- **קורס הכנה לצה"ל** – ישלב בין תהליך חינוכי, פיסי, מנטאלי וערכי אשר ישריש את אהבת הארץ, משמעותי הגיוס ויאפשר שירות משמעותי בצה"ל.

הקורס יכול: הכרות עם צה"ל, תפקידים בצה"ל, חוויית השירות הצבאי של בוגרי מכינות, מורשת קרב ותולדות מלחמות ישראל, ביקורים בבסיסי צה"ל, מפגשים עם חיילים ומפקדים ועוד.

לצד הקורס העיוני, אינפורמטיבי המסודר – במהלך המכינה ישכללו החניכים את כישורי המנהיגות, המסוגלות, הניווט ועוד.

הכנה פיסי - במהלך מרבית ימות השבוע יפתחו החניכים את מוכנותם הפיסי ואת הכושר הגופני והקרבי.

דעת המקום¹ – זהות יהודית בראי המקום – אחריות יהודית סביבתית

- **מקורות יהודיים וחגי ישראל** - החיבור היהודי של חגי ישראל למעגל השנה החקלאי והעונתי. החיבור הטבעי לסביבה.
- **חברותא ירוקה** - בית מדרש העוסק בטקסטים יהודיים הנוגעים בחיבור היהודי למקום, לסביבה ולשמירה עליה.

ציונות בעבר וציונות בהווה ובעתיד – אקו ציונות-

- **ציונות וחלוציות בראי השינויים החברתיים - סביבתיים – עבר, הווה, עתיד-** המפעל הציוני ההיסטורי, פרקי חלוצות מקומיות, אקו ציונות וחלוצי העתיד.

¹ בהשראת עמותת טבע עברי

- **קואופרטיבים – עבר , הווה ועתיד** - התרבות השיתופית במבט השוואתי - בעבר, בהווה ובעתיד ככלי לקידום קיימות – הכרות עם קואופרטיבים בישראל ובעולם.

דמוקרטיה והחברה הישראלית

- **מבוא לרווחה חברתית והמקרה הישראלי** – מושגים וסוגיות בשאלת הקפיטליזם, ריבוד ומעמד, שיוויון, מגדר ומיניות, לאומיות חברה אזרחית ומדינה
- **משפט, חברה וסביבה** - התהליכים החברתיים המעורבים ביצירת כללים חברתיים והמערכת הסימביוטית בין המשפט והחברה. נבחן את מטרותיו, יכולותיו ומגבלותיו של המשפט כסוכן של שינויים חברתיים, סביבתיים.

סביבה וקיימות

- **מבוא לקיימות** – הכרות עם השורשים ההיסטוריים והעכשוויים, לשינויים הסביבתיים, אקלימיים, חברתיים וכלכליים התורמים להיווצרותו של משבר האקלים/ הסביבתי. הקורס יעסוק בהרחבה במשבר האנרגיה והדילמות הסביבתיות והחברתיות העולות ממנו בהקשר המקומי.
- **כלכלה סביבתית , מעגלית, מקומית ומקיימת** – תפיסה בת קיימא להתנהלות הכלכלית. הכרות עם התפיסות השונות, דוגמאות ליישום בארץ ובעולם.
- **ממשק אדם סביבה - בהקשר המקומי** – הכרות עם הסוגיות האקולוגיות, סביבתיות המקומיות והארציות. הדילמות המרכזיות בשאלת הממשק בין האדם לסביבתו . ממשק חקלאות, תיירות / פיתוח ובנייה – טבע.

סמינרים וסדרות :

הסמינרים והסדרות מתקיימים אחת לחודש למשך שבוע מחוץ למכינה או במכינה. כל סמינר יבנה בשיתוף הועדות השונות של חניכי המכינה ויכלול בפורמטים שונים – סיור, מפגש עם מיזמים חברתיים וסביבתיים, דמויות ומנהיגים משמעותיים, נופי מולדת ודילמות סביבתיות וחברתיות מגוונות.

טיול או סמינר פתיחת שנה – סמינר גיבוש ראשוני, המפגיש את החניכים עם עצמם, עם הקבוצה, עבודת צוות ראשונית, ועם הסוגיות הראשונות שיעסיקו אותם במהלך המכינה.

סמינר מעורבות חברתית וקהילה מקומית – סמינר שבמסגרתו ירכשו חניכי המכינה את הכלים הדרושים לתכנון והובלת פרויקט חברתי/ סביבתי / תרבותי המשנה מציאות. בנוסף יכירו החניכים את הקהילה המקומית, וימפו את צרכיה, אתגריה, וישתמשו בכלים שרכשו לתכנון פרויקטים שיתרמו לשינוי חברתי/ סביבתי/ תרבותי בקהילה המקומית.

סמינר מתחברים אל הטבע/ השרדות – בסמינר הזה יכירו חניכי המכינה את החיבור הטבעי שלהם לטבע, לכוחות ולמשאבים שלו, ויעזרו בהם על מנת לנווט, לשרוד, להכיר, להנות ולהתחבר אל הטבע ואל הקצב שלו. כישורי הניווט, הלינה בשטח ותנאי המחיייה יסייעו בידי החניכים להסתגל לצפוי להם במהלכם שירותם הצבאי.

סמינר ירושלים וגוש עציון – מפגש והכרות עם הדילמות, הקונפליקטים ומורכבות החיים בירושלים והשטחים הכבושים. והאספקטים הסביבתיים והצבאיים העולים מסוגיות אלו.

סמינר דרום ירוק – מסע אל הנגב, ומפגש עם האוכלוסיות השונות החיות בו, הממשק בין האדם לסביבה, יצור אנרגיה ממקורות מתחדשים, מיזמים פורצי דרך, כלכלה מקומית מקיימת, ומנהיגים מעוררי השראה.

סמינר חברה וכלכלה – המציאות החברתית כלכלית של ישראל היום, והכרות עם כלכלת העתיד - סביבתית - מקומית, מעגלית ומקיימת. במסגרת סמינר זה נכיר באופן סדנאי את תפיסת "הדלי הדולף" והדרכים לפתרונה על ידי תפיסות של כלכלה סביבתית.

סמינר חקלאות בת קיימא – סיור, הכרות מפגש ועבודה במיזמי חקלאות שונים בגישות שונות ברחבי הארץ. והתנסות בעבודה חקלאית מגוונת.

סמינר קהילות מקומיות והחברה הישראלית – סיור הכרות ומפגש עם גווייה השונים של סקטורים שונים בחברה הישראלית. דילמות ערכיות, חברתיות המלוות את הקהילות והסקטורים השונים באוכלוסיה בישראל.

סמינר אדם וים - מסע מהחוף הצפוני ביותר של מדינת ישראל ועד לחוף פלמ"חים (הנושק לעיינות) העובר בנקודות ציון וסיפורים מההיסטוריה של ההתיישבות בארץ, לצד הסוגיות העכשוויות והעתידיות העולות מהמפגש בין האדם לים.

סמינר אנרגיה – כשיאו של קורס המבוא לקיימות, יחבר סמינר האנרגיה את החניכים לבעיה הבווערת, והמשמעותית ביותר המאתגרת את העולם וישראל – הפקת אנרגיה ממקורות מתחדשים בדרכים שונות. דרך המפגש עם סוגיית האנרגיה בישראל – נדון במשבר הגז המקומי- והשאלות הפוליטיות והחברתיות העולות בעקבותיו.

טיול או סמינר סוף שנה – סיכום שנת פעילות, תהיות חששות והכנה לקראת הגיוס לצה"ל. מה אני לוקח איתי הלאה.

קורס הדרכה ומתודיקה – קורס אשר יפתח את ההכרות של החניכים עם מתודות הדרכה, עקרונות ההצגה והפרזנטציה, ובניית מערכי שיעור, הרצאה ופעילות. ההתנסות המעשית במתודות אלו תלווה את החניכים לאורך כל המכינה – בשיעורי חניך, בהצגה ותכנון הסמינרים, הפרויקטים וכדומה.

סיורים, פעילות שטח, וטיולים:

אימוני כושר קרבי ומד"סים – כל בוקר יחל במד"ס ו/או אימון כושר קרבי אשר יהוו חלק מהכנתם הפיסית של החניכים לפעילות הגופנית הצפויה להם במהלך שירותם הצבאי

טיול שבועי מקומי – טיול אשר ישלב הכרות עם הטבע המקומי בשילוב עם אימוני שטח וכושר קרבי

סיורי סמינר – מרבית הסמינרים המצויינים לעיל ילוו בסיורים, טיולים ומסעות באזורים שונים בארץ לדוגמא:

מסע מראש הנקרה עד עיינות

מסע ניווט בנגב בין מיזמי אנרגיה/ מיזמים בחברה הבדואית

מסע עלייה לירושלים

סיור בין מיזמי חקלאות שונים

מסע הישרדות וניווט בשטח

טיול פתיחת שנה וסוף שנה

מעורבות חברתית - קהילתית - סביבתית של חניכי המכינה -

המעורבות החברתית תלווה את חניכי המכינה בדרכים שונות (במסגרת היקפי השעות המוגדרות בחוק):

- המגורים בכפר הנוער יהוו ממשק מתמשך של תרומה, השראה וחניכה של תלמידי כפר הנוער.
- **התנדבות בכפר הנוער** - חניכי המכינה יזמו פרויקטים משותפים של חקר ותרומה עם תלמידי הנוער בענפי המשק השונים: חקלאות, צמחי מרפא, אנרגיה חלופית ועוד.
- **התנדבות אישית / קבוצתית שבועית** - בנוסף ישתתפו החניכים בתרומה מתמשכת שבועית לקהילה המקומית בדגש ההיבטים הסביבתיים – כגון: אימוץ אתרי טבע, הדרכה והסברה בשמורות טבע/ שמורת פלמ"חים הסמוכה, ויחמות נוספות שיעלו על ידי החניכים.
- **תרומה "על הדרך"** - חניכי המכינה יעסקו בתרומה לשימור הסביבה ולקהילות מקומיות לאורך מסלולי הטיול, המסעות והסיורים.

התנסות חוויתית בפרקטיקות סביבתיות:

- בנייה אקולוגית – באדמה ובדרכים אחרות
- ליקוט צמחי מרפא ומאכל
- צפרות
- אומנות המיחזור
- הפקת אנרגיה – ביוקול, ביופיוול, ודרכים נוספות
-

• **תקציב - ע"פ הנחיות משרד הביטחון**

עלות כוללת שנה ג' והלאה - 35 חניכים	עלות כוללת שנה ב' - 25 חניכים	העלות הכוללת - 15 משתתפים שנת הקמה	הרכיב
918,800	740,800	529,200	כ"א ומנהלה
560,000	400,000	300,000	תשתיות ומבנים
307,000	307,000	307,000	חינוך והדרכה
95,000	92,500	209,000	ציוד כללי
7,000	7,000	14,000	שיווק ופירסום
1,887,800	1,547,300	1,359,200	סך הכל הוצאות
910,000			השתתפות משרד החינוך
350,000	250,000	150,000	תשלומי הורים/עבודה
	425,000	570,000	תרומות ומימון מובטח
	95,000	95,000	שווה כסף
	200,000	200,000	תרומות ומימון בתהליכי אישור
1,260,000	970,000	1,015,000	הכנסות - סך הכל
627,800	577,300	344,200	גיוס תרומות

•